

Regeringskansliet
Miljödepartementet, Vattenmiljö

Datum: 2020-04-29
Vår referens: 2020/260/10.1
Er referens: M2019/02246/Nm

m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av betänkandet En utvecklad vattenförvaltning SOU 2016:66

SMHI har tagit del av rubricerade remisshandlingar och har följande synpunkter.

Allmänt

Förslagen i betänkandet omfattar ett stort antal myndigheter och organisationer och endast en delmängd av förslagen berör SMHI direkt. I detta yttrande lämnar SMHI framför allt synpunkter på de delar som har inverkan på myndigheten.

SMHI är positiva till att översvämning och torka lyfts upp i arbetet och tas med i syftet. (kap 17.1 sid 489)

SMHIs förväntan är att en ny organisation för Vattenförvaltningen kommer innebära en ökad samordning inte bara mellan olika direktiv utan även inom Vattendirektivet. Det är önskvärt med ökad samordning där sötvatten övergår till kustvatten för att bättre följa förloppet från källa till hav.

Kap 1 Författningsförslag

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:974) med instruktion för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Det är positivt att SMHIs instruktion utökas med frågor som rör vattenförvaltning i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten (HaV), Sveriges geologiska undersökning (SGU) samt länsstyrelserna. (kap 1.9 sid 87)

SMHI - Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, 601 76 NORRKÖPING
Besöksadress Folkborgsvägen 17 Tel 011-495 80 00 Fax 011-495 80 01

SMHI
Stationsgatan 23 6tr
753 40 UPPSALA

SMHI
Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

SMHI
Hans Michelsensgatan 9
211 20 MALMÖ

Förslag till förordning om ändring i vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

1 kap 3§

- Definitionen av delavrinningsområde på sidan 45 bör ändras till "område inom ett avrinningsområde från vilket..."). Den föreslagna skrivningen "avrinningsområde inom ett..." blir motsägelsefull eftersom betänkandet definierat att avrinningsområden alltid har sitt utlopp i havet.
- Definitionen av huvudavrinningsområde: avrinningsområde med en areal som är minst 200 kvadratkilometer uppströms mynningen i havet.
 - flera av dagens definierade huvudavrinningsområden är mindre än 200 km², det gäller (11-Rosån, 16-Jävreån, 46-Nianån, 83-Vierysån, 94-Råån och 118-Snoderån) (sid 45)

2 kap. Indelning av områden 2a§

"Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut ska identifiera och avgränsa enskilda huvudavrinningsområden och kustområden. Havs- och vattenmyndigheten ska identifiera och avgränsa ytvattenförekomster inom avrinningsområden samt hänföra kustområden till de avrinningsdistrikt som anges i 2 kapitlet 1§."

SMHI ges ansvaret för avrinningsområden och nätverk för att beskriva flöden samt dammar via Förordning (2010:1770) om geografisk miljöinformation, 3 kap 1§. I och med denna skrivning ges ansvaret till SMHI två gånger inom samma förordning.

I skrivningen missas kustvattenförekomsterna eftersom de inte förekommer inom avrinningsområden på fastlandet. Kustvattenförekomster ligger i kustvattnet utanför kustområden. Det bör förtydligas att SMHI ska identifiera och avgränsa även dem.

Kap 18.9 Övervakningsprogram

I kap18.9.1, sid 544 översta strecksatsen: *"Övervakningen av betydande vattenflöden och vattenvolymer är bristfällig framför allt i de norra distrikten"*.

SMHI har inte fått någon indikation på att antal vattenföringsstationer/mätpunkter är för få i norra distrikten. SMHI har tidigare skickat ut förfrågan om behov av ytterligare mätpunkter och bedömningen från berörda myndigheter har varit att befintligt övervakningsprogram är tillräckligt, åtminstone i kombination med mätningar som kraftbolagen utför. SMHI önskar mer information och källa till att övervakningen är bristfällig.

SMHI planerar stationer på ett hydrologiskt representativt sätt så att en stations karaktäristik kan användas för närliggande områden för att t.ex. förbättra modeller.

Kap 21 Förslag om förändrad organisation

SMHI kan se både fördelar och nackdelar med förslaget att lägga ner vattenmyndigheterna och ge HaV och SGU ett ökat ansvar. SMHI tar inte ställning i den frågan.

Kap 21.2.3 Nationell nivå - SMHI (sid 599-600)

Sid 593-594 Sammanfattning: *"SMHI:s roll förtydligas. SMHI och SGU ska bland annat ta fram nationella modellberäknade underlag till övervakning, kartläggning och analys."* SMHI anser att ordet ska ändras till bör. SMHI anser att beslut om vilka underlag som ska produceras ska beslutas i dialog och samverkan med Havs- och vattenmyndigheten inför varje år.

Sid 600 *"att SMHI ska bistå länsstyrelserna med att ta fram nationella modellberäknade underlag till övervakning, kartläggning och analys"*. SMHI:s underlag för övervakning, kartläggning och analys grundas också i stor omfattning på observationer, både i kust- och inlandsvatten. SMHI föreslår därför att ordet "modellberäknade" stryks ur meningen.

SMHI är positiva till att utredningen uppmärksammat och vill fortsätta arbetet med ett enhetligt system (verktyg) för att ta fram underlag till klassificering av ekologisk status. SMHI vill belysa att klassificeringen idag baseras på underlag från både mätdata, satellitdata och modelldata där modelldata och satellitdata framförallt används som stöd för expertbedömning när mätdata saknas eller är bristfällig. Ett enhetligt system för att ta fram underlag för klassificering skulle göra det lättare att använda mätdata tillsammans med ytterligare modelldata för expertbedömning.

Arbetet med att ta fram ett nationellt verktyg för statusklassificering för kustvatten har skett utanför ramen för vattenförvaltningen på SMHI. När detta nu går in i drift och förvaltning ska det rymmas inom vattenförvaltningen och ytterligare resurser bör tillföras om inte något annat ska tas bort (se även kap 18.2.2 Nationella underlag sid 505).

Datavärdskap

SMHI anser att datavärdskap är mycket viktigt för att använda resurser klokt. Det bör dock poängteras att leverans av data bör vara enkel, men det ska även finnas tydliga krav på data så att data som tas emot av datavärd uppfyller tillräckligt god kvalitet (se även kap 18.9.6. Vikten av att tillgängliggöra data från övervakningen, sid 552-553.)

SMHI är positiva till att vara datavärd för grundläggande hydrologisk information men det är viktigt att SMHI har förfoganderätt över data. Ett datavärdskap bör ha en tydlig formulerat beskrivning mot den som är mest lämpad för uppdraget.

Utredningens förslag är oklart angående finansieringen av datavärdskapet. Det behöver klargöras vilken säkerhets- och sekretessnivå som gäller för data som ska lagras. Skyddsklassad information gör att kostnaderna blir mycket större.

Det är positivt att utredningen belyser vikten av att lagra data om olika verksamheters påverkan på vattenflöden och vattenstånd. Det finns ett stort behov av kännedom om detta och det är ett mycket viktigt underlag till SMHIs modellberäkningar. Vilka data som ryms inom begreppet hydrologisk information och som borde ingå i ett eventuellt framtida datavärdskap på SMHI behöver diskuteras vidare.

Finansiering

SMHI bedömer att myndigheten behöver ytterligare 5 årsarbetskrafter för att hantera vattenförvaltningsarbetet. Bakgrund för detta är att SMHIs bidrag för vattenförvaltning har legat på samma nivå sedan 2010 samtidigt som kostnaderna har ökat. Därutöver bedömer SMHI att kostnaderna för datalagring ökar mot bakgrund av att utredningens förslag kan leda till att nya datamängder byggs upp och att det är oklart vilken säkerhetsklass datamängderna ska ha. Dessutom tillkommer kostnaden av förvaltningen av det nationella verktyget för statusklassificering för kustvatten.

Genom att tillgängliggöra beräknade underlag till länsstyrelserna så underlättas deras arbete med bl.a. statusklassning. SMHI tar därför på sig arbetsuppgifter som tidigare utförts av länsstyrelserna och det är därför rimligt att SMHI får utökade medel för denna arbetsinsats. Medlen borde kunna räknas hem genom minskad arbetsbelastning hos länsstyrelsen.

Eftersom utredningen bedömer att SMHI inte behöver en utökad finansiering bör utredningen vara medveten om att allt arbete som SMHI idag gör kopplat till Vattenförvaltningen inte enbart görs med dessa 15 miljoner utan även med eget anslag samt ytterligare separata uppdragsmedel, t.ex. arbete med att ta fram metoder för och uppdatering av bedömningsgrunder som används för kustvatten inom Vattendirektivet. SMHI är också datavärd för oceanografiska och marinbiologiska data, vilka används för arbetet i kustvatten. Detta är viktigt att ta med i arbetet med att öka samordning mellan olika delar i Vattenförvaltningen. (kap 23.6 sid 680).

SMHI ser det som en bra möjlighet att utveckla system på separata uppdragsmedel men det är viktigt att drift och förvaltningskostnaderna utökas inom Vattenförvaltningens medel, detta för att systemen ska kunna fortsätta vara ett hjälpmedel för andra myndigheter.

Om SMHI inte tillförs utökade medel kommer det att krävas prioriteringar tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, detta görs i dagsläget inom samverkan med den operativa gruppen.

Övrigt

SMHI vill också påpeka att Torneälven är kopplad till Kalixälven genom bifurkationen i Tarendö. Det finns även andra bifurkationer och överledningar där vatten flyttas från ett avrinningsdistrikt till ett annat. Något som inte belyses i underlaget men som kan påverka utredningens förslag. (kap 17.2 sid 490)

Generaldirektör Rolf Brennerfelt har beslutat i detta ärende som beretts av Maud Goltsis Nilsson. En rad personer har deltagit i handläggningen, bland andra Jörgen Öberg, Anna Eklund, Ola Pettersson, Lena Viktorsson, Karin Wesslander, Lena Eriksson Bram och Niclas Hjerdt.

För SMHI

Rolf Brennerfelt
Generaldirektör